

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare în lunile Ianuarie, Februarie și Martie odată pe săptămână, în lunile Aprilie—Decembrie de douăori pe lună.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Auraria”, „Băndășana”, „Banca Poporală” (Dej), „Berzovia”, „Bihoreană”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstrare”, (Mercuria), „Cassa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Ciarovana”, „Chiorana”, „Codreana”, „Comuna”, „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Furnica”, „Georgiana”, „Grănișterul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Jiana”, „Lăpovana”, „Lușoșana”, „Mielul”, „Murășina”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Oraviceana”, „Poporul”, „Porumbăceana”, „Racoșana”, „Reuniunea de împrumut și păstrare”, (Iloa-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebesana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercăiana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, „Steaua”, „Târnavăana”, „Tibleşana”, „Timișana”, „Vatra”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana”, Băța, „Zlăgneana”, Zlagna.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Situația noastră economică.

În urma împrejurărilor vitrege de tot felul, rămași departe îndărăt pe toate terețele vieții, noi Românii din Ungaria abia de vr'o 50—60 de ani am început să ne reculegem, făcând progres mai mare sau mai mic în toate direcțiile.

Nici terenul economic nu a rămas necultivat, ci conform împrejurărilor date am tras și aici brazde nouă și am desfundat multe colțuri, odinioară cu totul părăginite.

Pe terenul *agriculturii*, țăranul nostru începe să întrebuinteze în cele mai multe părți *mașini și unelte* mai perfecționate, cu cari lucrează mai bine și mai cu spor ogorul, pe care a ajuns acum stăpân. El își îmbunătățește treptat *soiul vitelor*, începe să cultive *plante de nutreț*, ici-colea să cultive *pomi și legume*, să replanteze *viile* pustiite de *filoxeră și alți dușmani*. Unde și unde își *sporește brazda de pământ* prin cumpărare, își face *case* mai igienice, *edificii economice* mai corespunzătoare și astfel începuturi promițătoare se arată în toate direcțiile.

Pe terenul *industrii de casă și al industriei agricole*, precum ne arată toate semnele, nu vedem progres, ci regres. Sunt puține casele, în cari aceste industrii se țin la nivelul de odinioară, satisfăcând partea cea mai mare a trebuințelor familiei, fără să se recurgă la lucruri de cumpărat.

Pe terenul *meseriilor și industriei* se vădește, fără îndoială, progres. Tot mai mulți tineri vedem îmbrățișând diferiți rami ai meseriilor și industriei și nu va trece chiar mult până când vom putea satisface toate trebuințele noastre prin noi înșine.

Pe terenul *comerțului* stăm mai slab, dar și aici vedem cu bucurie Români, mai ales Mărgineni, angajându-se în lupta economică, pe terenul comercial, la sate. Acest curent sănătos trebuie relevat cu deosebită satisfacțiune.

Pe terenul *financiar*, băncile noastre sporesc an de an și se întăresc. Deși multora băncile li se par o năpastă pentru popor, noi avem convingerea, că ele în genere au făcut și până acum mult bine și încă mai mult vor avea să facă în viitor, când cea mai de căpetenie problemă a lor va fi îmbunătățirea sortii poporului. Și activitatea lor, așa ni se pare, se îndreaptă încetul cu încetul tot mai mult în această direcție.

O împrejurare îmbucurătoare este în zilele noastre tendința tot mai pronunțată spre *îtovărășirea puterilor*, spre înființarea de *însoțiri* de tot felul. Anume: *însoțiri de credit sistem Raiffeisen*, *însoțiri pentru asigurarea vitelor*, *pentru procurarea de mașini agricole*, *însoțiri de consum și valorizare*, și altele; iar pentru a da avânt înființării și propășirii acestor însoțiri se fac eforturi mari de unii oameni de inimă în scopul înjghebării unei *Centrale a tovărășiilor* și a unei *Tovărășii pentru creșterea, nobilitarea și asigurarea vitelor*.

Astfel: începuturi modeste putem constata mai pe toate terețele economice; dar numai începuturi, pentru a căror dezvoltare băncile noastre trebuie să stăruie a deveni un centru, un focal dar dător de lumină și căldură, iar „Revista Economică” busola, care să le conducă norocos, printre nenumăratele piedeci și primejdii, la scopul dorit.

Ceva despre casetele de păstrare.

Poporul, care sperând, așteaptă dela alții eliberarea, — nu e demn să existe, nu e vrednic să trăiască, — zice un aforism italian. Deci, prin forța proprie, prin tine însuși! „Voește și vei putea“, — zice proverbul dătător de viață al românului. — „Nu speră și nu ai teamă“, — ne avertizează cu vorbă cuminte poetul rege. —

Toate aceste esențe de adevăr concentrat, se referă și se potrivesc tot așa de bine la singuraticile persoane, ca și la popoare. Și cu cât mai mult nu trebuie să le avem noi acestea în vedere?

În mijlocul vârtejului luptei pentru existență, individul singuratic mai curând observă, că tovarăși mai sinceri de luptă, decât brațele proprii, nu află. Dacă voește să trăiască, lucrează, altfel, se prăpădește. Muncitorul ceva mai inteligent, observă în curând și aceea, că nu e de ajuns a munci numai, ca să aibă ce îmbucă de pe o zi pe alta, ci se cugetă și la viitor. Ajunge la ideea, că nu e cu cale a consuma tot ce câștigă, — a trăi din mână în gură, — ci a pune prisosul la o parte: „bani albi pentru zile negre“.

Aici în toiul luptei i-se deschid ochii, începe a înțelege rostul vieții, — face cunoștință cu economisirea. Și cu cât e un popor mai cult, cu atât și spiritul de economisire e mai dezvoltat. Acest spirit, durere, lipsește în mare parte poporului nostru. Până când țăranul nostru își îngroapă banii la rădăcina nucului, îi ascunde sub podele etc., ori îi poartă pururea la el în șerpar, — bagseama ținând cu tenacitate la vorba veche: „omnia mea mecum porto“, — până atunci nici vorbă nu poate fi de o economisire adevărată, rațională. Neorientarea și nedumerirea ce o are țăranul față de toate lucrurile, pe cari el cu puterea lui de judecată mărginită, nu le poate frământa, nu e în stare a le deschiega, — nu-l lasă și nu-i dau curajul a se crede cu una cu două în ceea ce n'a mai văzut. Trebuie de multeori multă muncă, multă iscusință, ca să poți convinge pe țăran despre adevărul încheșat în spusele tale. Și când crezi, că ți-ai ajuns scopul, că l-ai capacitat, ilustrându-ți spusele cu dovezi, cu fapte nerăsturnabile, spre mai marea ta mirare, în cele mai multe cazuri auzi, că ți-se răspunde, așa într'o doară: „O fi, o fi Măria Ta! Noi suntem proști, noi ce știm“. ori: „Cum au trăit strămoșii noștri, etc... om trăi și noi“. Prin economisirea, — dacă e permis să o numim așa, ce o practică în mare parte țăranul nostru, perde nu numai el însuși interesele capitalului respectiv, dar în urma acestei proceduri rezultă o pierdere pentru întreaga omenire, devenind capitalul respectiv, capital mort, din momentul ce a ajuns în șerparul țăranului și până când zace acolo, detras circulațiunii.

De această boală ar trebui emancipat țăranul nostru.

Fericită a fost ideea iscoditorului cassetelor de păstrare. Prin acestea li-se dă posibilitatea tuturor, de a-și aduna crețarește, pe nesimțite „banișori frumoși“. Vorba poetului: „Strop cu strop fac al mărilor potop, — zilnic câte un spic adună și în curând tu ai un snop“.

Aceste casete au și fost primite cu brațele deschise de către toate popoarele culte. În scurtă vreme s'au lătit ca faima în toate părțile. Numai prin părțile noastre află cu greu adoratori, ba putem zice aproape de loc. Cauza?!... În prima linie este a se

atribui conducătorilor institutelor noastre financiare, cari sunt în mare parte prea din cale afară conservativi, sunt cu atâta rezervă față de toate inovațiunile, încât nu știi ce să crezi. De altfel nici nu-i mirare. Până când însă atâta indiferențism? Cu mai multă energie ar fi de dorit a se păși pe calea progresului.

După cât știm, primul dintre institutele noastre a fost „Cassa de păstrare“ din Săliște, care a îndrăznit a introduce aceste casete. Cu o rândunică însă nu se face primăvară. Ori poate institutele noastre financiare mai mari, în vederea urcării capitalurilor lor sociale, desconsideră capitalurile adunate așa cu mărunțișul, ori se sparie poate de munca prea multă și năcăzul, ce ar fi împreunat cu respectivele casete? Din contră numai folosi le poate.

Iată câteva exemple, unde institutute vechi, cari dispun de fonduri proprii de milioane și zeci de milioane, cu depozite peste sută de milioane și totuș au introdus fără preget aceste casete, prin ceea ce nu numai că le cresc depunerile spre fructificare, dar au o mare influență asupra comitenților și poporului, împintându-i la crutare și iarăș crutare.

În Austria s'a format anume o societate cu garanție limitată, care are de scop promovarea și răspândirea acestui fel de economisire și a cassetelor. A tipărit și o broșură scrisă în limba poporului, care tractează despre acest sistem de economisire, arătând favorurile, ce ni-le dă, rezultatele, cari s'au obținut la alte popoare etc., clarificând astfel poporul și pregătindu-l încă înainte de a fi pus casetele în circulațiune. Tot în modul acesta a purces și directorul „Cassei de păstrare“ din Rotterdam, M. Delprat. Pentru a pregăti terenul și populațiunea, a publicat o broșură intitulată: „Het sparen met behulp van Spaarbusjes“ (Economisirea prin mijlocirea cassetelor de păstrare), care în scurt timp ajunse mai multe edițiuni, — și în care se atrage atențiunea publicului și se recomandă cu toată căldura acest fel de economisire, ilustrând cu date statistice progresele ce s'au realizat în alte părți: în America, Svedia, Norvegia, Germania, Austria etc.

Iată numai câteva exemple și rezultatele ce le-au obținut singuraticile institutute în unele orașe, din diferite țări. Așa d. e. în Helsingborg s'au economisit, prin mijlocirea cassetelor de păstrare în decurs de 4 ani peste 1.000.000 cor., în Christiania într'un an și 9 luni cor. 400.000 — iar în Praga în decurs de abia 8 luni cor. 386.295 —, prin ceea ce Praga, respective „Cassa de păstrare boemă“ a ajuns un record nu numai în privința sumei economisite, ci și în privința numărului cassetelor, luând în considerare timpul în decursul căruia au fost plasate. — Suma economisită prin casete până la finea anului s'a urcat la circa 460.000 — cor. Până când în Wiborg s'au plasat în decurs de 4 ani 11.500 casete, iar în New-Orleans în 3 ani 10.000 —, în Praga deja în 8 luni s'au plasat 7.850 bucăți, în Pilsen în 1³/₄ luni 473, în Linz, în luna primă când s'au introdus, s'au plasat aproape 900, iar capitalul economisit în această lună a fost de peste 10.000 — cor. (Am dat datele acestea din 1906, neavând momentan date mai noue la îndemână, de altă parte însă pentru a arată, că ce avânt a luat chestia deja da capo).

Spre a promovă și mai mult spiritul de economisire, „Centrala cassetelor de păstrare germane“ a înaintat în primăvara anului 1907, ministrului de culte și instrucțiune publică o adresă, prin care este rugat a ajuta și favoriza introducerea cassetelor de păstrare și la școale, între băieți. În unele comune și orașele li se dăruiește din partea comunei noulăscuților

câte-o cassetă de păstrare și un libel de depuneri despre suma de 1 cor. Posesorii acestor cassette au datorința și dreptul de a mări depunerea, de ea însă nu pot dispune decât ajungând maioreni. În alte părți se dau ca premiu băieților de școală etc.

Atari lucruri s'ar putea imita în dragă voie și pela noi, — dar vorba — cine să înceapă? Cei mici dau întâietate celor mari, aceștia la rândul lor cred că e de datorința celor mici a face începutul. Ar trebui să i-se arete și țaranului atari cassette, să se învețe a-le îndrăgi, să i-se spună, că nu mușcă, — deși au două guri, — nu-i vorbă înghit parale și mai mari și mai mărunte, dar cu vremea le scot, — ca pajura din poveste, — și mai mândre și mai multe de cum fost. — Din creștarul, rumen ce-i, îmbătrânind, se face libră, din coroană zlot etc. Aceste cassette s'ar putea asemăna și cu „Centralele” plănuită de dl V. C. Osvadă mai astă primăvară, vis care se realizează, unde ar fi să se întovărășască creștarul rumen cu libra bălae, coroana cu zlotul, ca împreună să poată face o „bancă” mai de 10 mai de 20.

Băncile noastre ar trebui să caute a se folosi de toate mijloacele, ca să-și mărească depunerile spre fructificare, cari cresc an de an cu sume atât de neînsemnate. Depuneri românești, ce sunt eventual plătite pe la institute străine, prin condițiuni culante, să caute ale vrăji în propriile casse. Cu comitenții să facă școală, să-i disciplineze. Să i se spună țaranului până înțelege, că la toată „roata” are să mântue și ceva din capital. Nu e conștient a lăsa țaranul în voia lui, să plătească când poate, sau când vrea. E numai în detrimentul lui, luându-l prea, prea domol. Să fi cu considerare față de el, în împrejurări critice să nu-l apeși, da, e foarte frumos, dar în vremuri bune să-i spună, că mai vin și vijelii, și că de ce așa și nu așa. Primo loco, să-i ții prelegeri și să-l dedai la economisire și iarăș economisire.

Institutele noastre, cel puțin celea mai mari, și-ar mai putea trimite așa în câte-o Duminică pe vreun funcționar mai tinerel ici, pe altul dincolo, să mai țină poporului câte o prelegere asupra foloaselor cassetelor de economii și să-l îndemne a se folosi de ele în măsură cât mai mare pentru că în ziua de azi banii predomină lumea și fără bunăstare materială nu este progres nici pe alte terene.

V. V. B.

Politica monetară și a băncilor din România.

Pe câmpul părăginit al literaturii noastre economice, a apărut de curând o carte, care deși tractează chestii care nu ne ating direct, totuș prin interesantul conținut de interes general românesc, merită toată atențiunea celor ce urmăresc dezvoltarea economică a Regatului român. Cartea aceasta „Politica monetară și a băncilor din România” datorită Drului Traian Mihai înfățișând un deosebit interes, arătam pe scurt cuprinsul:

Istoria monetară a României se împarte în trei perioade: I. dela întemeierea principatelor până la epoca fanariotă (1711) caracterizată prin gospodăria naturală; II. birumța sistemului monetar dela 1711—1867 și III. dela 1867 până azi, prin intrarea în sistemul creditului.

Aceste trei perioade formează treptele principale în istoria economică a României: trecerea dela gospodăria naturală (*Naturalwirtschaft*) la sistemul monetar și dela acesta la al creditului.

În aceste trei perioade se perindează ca unități monetare banul, cea mai veche monedă românească, apoi asprul și piastrul sau leul vechiu, și în urmă, leul nou.

Pe vremurile de înflorire și de neatarnare a țerilor românești eră un etalon național și monetele de aramă, argint și chiar de aur le băteau domnitorii.

După căderea sub Turci, incetează monetele românești și vin în loc banii turcești și ai altor state, ca austriaci, italienești, rusești etc.

Starea monetară în aceste vremuri e haotică. Istoria nu cunoaște stări bănești mai sălbatece și mai ticăloșite, ele duc țara la cădere economică.

În 1867, introduce întâiul sistem monetar național ministrul Mavrogheni: Sistemul bimetalist, bazat pe aur și pe argint în raport de 15 $\frac{1}{2}$.

Rezultatele n'au răspuns în tot așteptărilor. Câmpul părăginit și năpădit de o sumedenie de monete venetice și rele s'a curățit; dar s'a ivit argintul, care durează dela 1884—1888, una din cele mai triste perioade în istoria gospodărească a României.

Progres mare a fost crearea leului nou. Definiția leului nou este: *valoare întreită cât a leului vechiu*. Trei lei vechi au alcătuit unitatea monetară nouă, conform cerințelor economice launtrice și dinafară. Leul nou înlătură toată confuzia din socotelile incurcate ale negoțului și deschide o eră nouă în viața noastră economică.

Statul, ajungând la 1877 în mare strimtoare de bani, scoate „bilete ipotecare” de 30 de milioane de lei.

Banii aceștia de hârtie, cu curs silit, au împlinit la început o funcție folositoare în viața economică, dar mai târziu, fiscul întârziind a-i scoate din circulație, au pricinuit multe neajunsuri și pagube.

Tot la 1877 incheie țara, cu Rusia, o convenție monetară, prin care rubla rusească de argint se decretează ban legal, pe curs de 4 lei. Rublele rusești, monete rele și învechite, au făcut dimpreună cu biletele ipotecare o spărtură în sistemul monetar dela 1867. După rășboiu, în țară au năpădit ruble rusești spre nenorocirea noastră, întrecând suma de 40 de milioane lei.

Neatarnarea politică, dobândită la 1879, crează o situație politică și economică nouă și prielnică. Viața gospodărească ia avânt neașteptat.

Marele Brătianu întemeiază la 1880 „Banca Națională”. Aci se contopește istoria monetară cu aceea a băncilor.

Istoria băncilor noastre se poate și ea împărți în trei perioade: I-a, până la 1832, perioadă fără bănci adevărate; a II-a dela 1832—1880, vremea proiectelor și a crizelor. În răstimpul acesta se înființează la Iași, în 1858, „Banca Națională a Moldovei”, întâia bancă pe pământul românesc, care însă, după puțini ani, dă faliment. În urmă, a III a, perioada adevărată a întemeierii băncilor este timpul dela 1880 încoace. Cu întemeierea Băncii naționale începe organizarea creditului privat și a celui public.

Această puternică instituție ajunge piatra fundamentală a creditului țarei. Întemeiată cu capital de 30 de milioane lei, a avut în anii dintâiu să se lupte cu multe greutăți, atât materiale, cât și sociale.

Munca ei a fost îndoită: curățitoare și îmbolditoare.

Banca națională încetățenește cambia în circulație, cultivă pentru prima oară, sistematic, scontul și lombardul, și răspândește încrederea mercantilă, sdruncinată în restimpul înaintemergător de crize.

Un rău netăgăduit a fost agiul la 1884, care pierde de abia în 1889. Agiul nu e din vina Băncii Naționale, ci a sistemului bimetalist, care nu mai corespundea nevoilor. Agiul, în mijlociu de 18% a fost stricător atât pentru agricultură, cât și pentru industrie, abia înființată.

Răul agiului s'a arătat mai lămurit la bursă. Pentru înțelegerea problemei monetare și a băncii, trebuie privită mai de aproape și bursa noastră, unde defectele sistemului monetar și credit se arată ca într'o oglindă.

Etalonul, Banca și Bursa sunt trei instituții diferite, și totuși alcătuiesc un singur organism, legat prin mii de artere comune.

În istoria bursei românești, deosebim trei epoci: I-a înainte de tratatul de la Adrianopol (1829), sau subjugarea negoțului; a II-a de la 1829—1882 sau epoca libertății și a dezvoltării bursei; a III-a de la 1882 încoace, sau epoca adevărată a vieții bursei. În România s'a dezvoltat întâi bursa de produse, apoi, mai târziu, și bursa de efecte. În ambele burse, agiul sau căderea etalonului dublu, a produs multe incurcături și pierderi.

Agiul a înjosit bursa la o vatră de molipsire economică, dupăcum spuneă dl Bibicescu, a transformat comerțul într'un joc de hazard și cultivând aproape numai arbitrajul și specula în aur, a răspândit un spirit speculator vițios și necinstit. În toată vremea etalonului bimetalist, bursa n'a lucrat după așteptările puse în ea; dimpotrivă, ea a îngreunat mai mult criza monetară. Stările la bursă s'au îndreptat numai după introducerea etalonului de aur.

Un efect bun a avut însă desfrăul și relele bursei: au arătat convingător, că etalonul bimetalist românesc este greșit, și că a sosit vremea ca și țara noastră să treacă, întocmai ca alte state apusene, la etalonul de aur.

Cu introducerea etalonului de aur în România, începe un capitol nou în viața noastră financiară. Aurul e șira spinării a progresului material.

Introducerea etalonului de aur în România, n'a fost o noutate. În țările românești eră de pe la sfârșitul veacului al XVIII-lea un fel de etalon de aur, un quasi-etalon, introdus prin uzul comerțului, căruia îi lipsia numai cadrul legii, pentru a fi etalon legal.

În toate plățile mai mari, începând din 1800, domnește aurul. Monometalismul de aur eră prin puterea lucrurilor și prin consimțământul comun al producătorilor și negustorilor, fără intervenirea unei legi monetare.*) Aurul se află în câțimi mari în țară, și eră destul a apăsa ștampila legii pe el, ca etalonul de aur să fie introdus.

(Va urma).

Anul economic 1907.

În opoziție cu anul 1906, care a fost un an de prosperitate și de avânt pe terenul economic, anul 1907, ce a apus, poate fi numit cu drept cuvânt un an al depresiunii generale, un an de veritabilă criză.

Obârșia și cauzele crizei, prin care a avut a trece în anul 1907 întreaga viață economică sunt deajuns cunoscute, de aceea aflăm de superfluu a mai stăru

*) Și dacă se plăteă în argint, se scoțea în aur. Juridicește numără argintul, politicește însă, sau economicște, aurul.

cu ocaziunea aceasta asupra lor, ci ne mulțămim, în reprivirea noastră asupra anului expirat, a scoate la iveală în liniamente generale câteva din datele mai principale referitoare la situația singuraticilor rami de activitate economică, date din cari apoi fiecare își va putea forma o iconă generală asupra anului 1907, privit din punct de vedere economic.

Pentru *agricultură* anul 1907 a fost un an slab, recolta fiind pretutindenea cantitativ sub producțiunea anilor ultimi. Pierderile suferite în urma recoltei slabe au fost numai în parte recompensate prin prețul mai urcat al produselor agricole și valorizarea mai cu preț al produselor laterale. În Ungaria reducerea este evaluată la 25 mil. măși metrice, recolta anului 1907 fiind totodată cea mai slabă recoltă a ultimilor 10 ani.

În cifre exprimat Ungaria a produs în 1907:

	Mii de măși metrice				
Anul	1907	1906	1905	1904	1903
Grâu	32·2	53·70	42·87	37·31	44·08
Săcară	10·5	14·25	13·74	11·98	12·61
Orz	13·5	15·20	13·60	10·87	14·06
Ovăș	12—	12·80	11·32	9·11	12·68
Porumb	44·3	41—	23·89	17·97	50·52
Cartofi	45—	54·57	45·78	32·58	50·27

Industria are în general motiv a fi mulțămită cu rezultatele anului 1907, căci pretutindenea ea a fost întreg anul neîntrerupt ocupată. Progrese însemnate au făcut pe terenul acesta Austria și Ungaria, fondându-se în ambele aceste țări număratoase fabrici noi, pe când o mulțime de stabilimente industriale vechi s'au mărit.

Pe baza noii legi pentru protejarea industriei a succes a asigura în Ungaria fondarea a 29 fabrici noi, cari vor investi un capital de K 27 mil. și vor da ocupațiune la 4600 lucrători, iar pentru dezvoltarea fabricilor deja existente sunt preliminate ca subvențiuni pentru proximitatea 10 ani aproape K 34.800.000.

Circulațiunea comercială a luat în 1907, în toate țările dimensiuni extraordinare și atât exportul, cât importul este față de anii precedenți pretutindenea în creștere, care în unele țări, cum este d. ex. Franța atinge mai multe sute de mil.

În Austro-Ungaria importul teritorului vamal comun s'a cifrat în primele 10 luni ale anului cu K 1887·6 mil. și exportul cu K 1883·1/2 mil., rezultă deci un plus de 28·4 mil.

Ce privește *finanțele* anul 1907 a fost un an din cei mai anormali. Nu numai că banii au fost atât de scumpi, cum numai în timpul celor mai serioase crize s'au mai pomenit, ci s'au și căutat în cantități enorme, mai ales în urma cererilor nesațioase de aur ale Americii, ceea ce a și determinat băncile de emisiune europene a lua măsuri de apărare. Banca Angliei și-a urcat etalonul la 7%, Banca Franței la 4% iar Banca imp. germană la 7 1/2%. Cât de anormală a fost situația pieței de bani o dovedește mai bine faptul, că în Berlin la finele anului discontul privat a cotat 9 1/2%.

La Banca Austro-Ungară etalonul oficial a fost de la 1 Ian. până la 28 Iunie 4 1/2%, de la 28 Iunie până la 9 Noemvrie 5% și de la 11 Noemvrie până la finele anului 6%. Circulația bancnotelor a atins în 1907 cifra cea mai mare de 2 mil., iar suma bancnotelor supuse la impozit a crescut până la 167 mil.

Jurisdicțiune.

Decizii Curiale.

Dacă direcțiunea unei societăți pe acțiuni nu afișază în biroul societății cu 8 zile înaintea adunării generale bilanțul și raportul comitetului de supraveghiere și dacă acelea în restimpul acesta nu stau în exemplare tipărite la dispozițiunea acționarilor în amin-tita localitate; mai departe dacă direcțiunea nu expune spre vedere publică în adunarea generală consemnarea acționarilor, cari au acțiuni depuse, aceste neglijențe pot servi nu numai ca bază ca membrii direcțiunii să fie pedepsiți în sensul §-lui 221 punct 1 din legea comercială cu pedeapsă în bani, ci și ca motiv, ca hotărârile adunării generale să poată fi cu succes atacate. Intrelăsarea acestor formalități are să o dovedească actorul, care atacă hotărârile adunării generale. Legea comercială numai aceloră le dă drept de a se ingeră în afacerile societății pe acțiuni, cari de fapt sunt și acționari și și aceștia își pot exercia dreptul lor de vot numai între marginile statutelor societății; rezultă de aci, că predarea acțiunilor la purtător numai spre participare la adunarea generală și prin aceasta la asigurarea eventuală a majorității este nejustă și din cauza aceasta hotărârile aduse se și pot atacă atunci, când voturile nejuste au influențat în urma numărului lor rezultatul votării.

(Curia sub Nr. v. 1152/906 IV. p. t. de dtto 12 Nov. 1907).

Calomnia și vătămarea de onoare comisă pe calea presei contra membrilor direcțiunii unei bănci se judecă de cătră curtea cu jurați.

Faptul, că asiguratul a declarat greșit etatea, trebuie să o dovedească societatea de asigurare. Etatea indusă în matricula cununaților nu dovedește adevărata etate. În lipsa de alte stipulațiuni timbrele pe cuitanță are să le dea debitorul, prin urmare banca de asigurare nu este în drept a detrage din suma de asigurare timbrele pentru cuitanța pe baza căreia se ridică suma de asigurare.

(Curia reg. sub Nr. 857 dela 4 Noemvrie 1907).

Curatorul masei concursuale are nu numai să nege ci să și dovedească că falitul n'a primit la mână împrumutul contractat dela creditorul, care prezintă despre aceasta un act notarial.

(Curia reg. sub Nrul 75/1907).

§.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 10 Ianuarie 1908.

Abia a trecut o săptămână din anul 1908 și deja pe toate piețele europene se observă o schimbare foarte favorabilă. Discontul privat este în scădere continuă și sub această influență încă în săptămâna trecută banca engleză a redus etalonul oficial dela 7% la 6%, iar astăzi a urmat exemplul ei banca Francei, scăzând etalonul dela 4 la 3½% și Banca Austro-Ungară reducând de asemenea rata cu 1% întreg, dela 6 la 5%. În zilele acestea se așteaptă o nouă reducere a procentului în London și cel mult până în 15 crt. trebuie

să imiteze exemplul acestor institute și Banca imperială din Berlin, unde discontul privat notează 5⅓%.

Pe piața internă cererea de numărare este mică. Incasările băncii noastre de emisiune au fost cu mult mai mari decât cererile nouă. Discontul privat a scăzut în Viena sub 5%.

CRONICA.

Rugare. On. direcțiuni ale institutelor noastre de bani sunt rugate să binevoiască a ne transpune imediat după încheiere câte un exemplar al bilanțului și contului lor de profit și pierdere pe anul de gestiune 1907.

Redacțiunea.

Posturi vacante. Institut de credit și economii, soc. pe acții în Puj publică concurs cu termenul de 20 Ianuarie a. c. pentru ocuparea câte unui post de contabil și de cassar, primul dotat cu salar anual de K 1400 și tantiemele statutare și al doilea cu K 600 și tantieme.

Amănunte între inserțiunile Nrului nostru prezent.

„Vulturul“ din Dicio-sânmărtin caută un practicanț. Salar anual K 960.— Se recere absolvarea unei școale sup. de comerț și cunoștința limbilor română, germană și maghiară în vorbire și scriere. Cel ales este dezinat a provedea agendele cassarului. Terminul concursului 15 Ian. 1908.

O nouă reuniune de meseriași. Meseriașii din Mercurea (com. Sibiu) s'au constituit nu de mult în o reuniune numită „Reuniunea meseriașilor din Mercurea“ cu aproape 30 membri meseriași.

Statutele fiind aprobate din partea ministrului în zilele acestea s'a constituit și comitetul noii reuniuni, alegându-se prezident: dl Dr. George Măcelariu, avocat; viceprezident: dl Dr. Nic. Schiau, avocat și secretar dl Nicolae Simulescu, cassar la „Cassa de de păstrare“.

Astfel de reuniuni ar fi de dorit să se înființeze în toate centrele mai mari.

Centrala tovărășilor, pentru care dl V. C. Osvadă a desvoltat cu graiul și cu scrisul o activitate atât de laudabilă și intențivă s'a înființat la 22 Dec. a. tr. și precum anunță „Tovărășia“ cererea pentru înregistrarea firmei se va înainta deja în scurt timp la locurile competente.

Tot la stăruințele dlui Osvadă este pe cale a se fondă și o Tovărășie pentru creșterea, nobilitarea și asigurarea vitelor cu sediul în Orăștie.

Această nouă tovărășie și-a convocat adunarea generală de constituire pe 9 Ianuarie a. c. cu următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea și constituirea adunării generale. 2. Tălmăcirea scopului adunării și raport despre pregătirile făcute până acum. 3. Stabilitatea statutelor și hotărâre asupra înființării tovărășiei. 4. Constituirea tovărășiei și eventuale propuneri.

Amănunte asupra hotărârilor luate ne lipsesc până acum.

Fondări nouă și schimbări de capital în 1907. în anul expirat s'au fondat în țara întreagă 108 institute de bani, din cari în Budapesta 21 cu un capital de K 8.500,000 și în provincie 97 cu capital de K 21 milioane.

Capitalul societar l-au urcat în 1907 13 institute de bani din capitală cu K 36 mil. și 156 institute din provincie cu K 33 mil.

Numărul institutelor de bani cari au licuidat a fost de 8.

Societăți nouă de asigurare s'au fondat în 1907 numai 3, două în capitală și una în provincie.

Firme insolvente:

Moskovics Ferencz, comerciant din Deș.
Löwy Testvérek, comerciant în Biserica-albă.
Löw Samu, comerciant în Năsăud.
Iffabb Tantner János, pălărier în Panciova.
Salinsky Béla, comerciant în Resicza.
Korai Márton, comerciant în Sătmar.
A Temesvár-József-városi takarékpénztár részvény-társaság, în Timișoara.
Müller Mihály, hotelier în Timișoara.
Pataky Ferencz, comerciant în Tușnad.

Firme falite:

Franz Iahn Söhne, comerciant în Sibiu, tribunalul în loc, însinuarea pretensiunilor până în 19 Februarie. licuidarea 11 Martie 1908.

Sütő Lajos, întreprinzător de zidire în Cluj; tribunalul în loc, însinuarea per 15 Februarie, licuidarea 14 Martie 1908.

Tabak és Deutsch, comerciant în Csikszereda, tribunalul în loc, însinuarea 31 Ianuarie, licuidarea în 19 Februarie 1908.

Weisz József, pielăria și argășitoria în Lugos, tribunalul în loc, însinuarea până în 17 Februarie, licuidarea în 3 Martie 1908.

Posta Redacțiunii.

Dlui *E. T.* în *N.* (n numărul proxim.)
 Dlui *e. i.* în *O.* Asemenea.

Sumar.

Situația noastră economică. — Ceva despre casetele de crutare. — Politica monetară și a băncilor din România. — Anul economic 1907. — Jurisdicțiune. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Cronică*: Rugare, Posturi vacante, O nouă reuniune de meseriași, Centrala tovarășilor, Fondări nouă și schimbări de capital în 1907. — Firme insolvente, Firme falite. — Poșta redacțiunii.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 8 Ianuarie 1908.

Grâu de Bănat	per 100 kg. vinde	24-20-25--
" " Tisa	" " " "	24--25-60
" " Pesta	" " " "	24-15-25-30
" " Alba-reg.	" " " "	24-30-25-25
" " Bacica,	" " " "	24-35-25-15
Secară	" " " "	22-10 22-60
Orz	" " " "	15-30-15-70
Ovės	" " " "	16-20 -17--
Porumb	" " " "	13-90-14-10
Rapiță,	" " " "	-----
Slănină (elisă)	" " " "	104 - 112--
Untură de porc B.-Pesta	" " " "	138-139--

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 8 Ianuarie 1908.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
A. Datoria de stat ungară.			
4	Renta ung. aur, scut. de dare	111'25	112--
4	" " Cor. " " "	93'55	93'55
1/2	" " " " " " " "	82'60	82'90
3--	Impr. cu premii à 100 fl. " " "	192'75	191'50
4	" p. reg. Tisei și Seghedin, sc. de dare	146'--	146--
3	Impr. p. regul. Porților de fier " " "	77--	77'25
4 1/2	Oblig. de regalii croato-slavone " " "	100'15	99'60
4	" rurale ungare " " "	94--	94'50
4	" " croato-slav. " " "	94--	95--
B. Datoria de stat austriacă.			
4	Renta unit. conv. în cor., Mai-Nov., sc de dare	96'60	96'85
4	" " Ian.-Iulie " " "	96'60	96'85
4-2	" " în hârtie, Febr.-Aug. " " "	98'45	99--
4-2	" " argint April-Oct. " " "	98'50	99--
4	Losuri din 1860 à fl. 500--	152'10	152--
4	" " 1860 à fl. 100--	211'50	213--
4	" " 1864 à fl. 100--	258--	259--
4	Renta austr. aur., scut. de dare	115--	115--
4	" " Cor. " " " "	96'75	97'50
3 1/2	" " de invest. " " " "	87'70	--
C Alte datorii publice.			
4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc de dare	92--	92--
5	" Viena	103'25	--
6	" bulgar p. căi ferate din 1892 à frs 125	121'50	--
4	Imprumut Temeș-Bega din 1897	92'25	92'60
D. Scrisuri fonciare, obligaț. com., etc.			
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	95'70	--
4	Banca austro-ungară 50 ani în florini	92'45	98'45
4 1/2	" " 50 ani în coroane	99'30	99'30
4	Banca comerc. ung. Pesta în fl	100--	100'50
4 1/2	" " " " " în cor.	93'25	95--
4	Obl. com. "banca" ung. Pesta cu 10% premie	103'50	103'50
4	" " " " " repl 60 ani	93'25	95--
4	Seris. fonc. I Cassă de păstr. patr., Pesta	93'50	95--
4--	Obl. com. " " " " " în cor	94--	97--
4	Obl. cu premii I. Cassă de păstr. patr. à K 100	--	104--
4	Seris. fonc. Inst. de credit fonciar ungar în cor	92'90	93'25
4 1/2	Banca hipotecară ungară în cor.	93'25	93'50
4	" " " " " " " " " "	92'50	94'50
4	Obl. cu premii Banca ung. hip à K 100	--	122--
5	"Albina", Sibiu	--	101--
4 1/2	" " " " " " " " " "	--	99--
4 1/2	Cassa de păstrare generală Sibiu,	99'25	99'25
4	" " " " " Brașov	93'25	93'25
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu,	101--	101--
4 1/2	" " " " " " " " " "	99'40	99'50
4	" " " " " " " " " "	93'50	93'50
E. Lozuri.			
3	Impr. cu premii Inst. de cred fonc. aust din 1880 à fl. 100	276'50	--
3	Impr. cu premii Inst. de cred fonc. aust. din 1889 à fl 100	--	--
4	Impr. cu premii Banca ung. hipot	248'25	254--
2	" " " " " sâmbesc à fres 100 --	110'50	108--
5	Los. p. regularea Dunării, din 1870 à fl. 100	262'50	--
--	Basilica-Budapesta à fl. 5--	20'90	22--
--	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100--	461--	460--
--	Buda, comuna à fl. 40--	--	22'--
--	Pálffy, à fl. 40--	195--	205--
--	Crucea roșie austriacă, a fl. 10--	50'85	52--
--	" " ungară, à fl. 5--	28'35	26--
--	Losurile comunei Viena din 1874 à fl 100--	503--	500--
--	Sanatorium Regina Elisabeta K 5--	--	8'25
--	Lozuri "Jó sziv", à fl. 4--	--	11--
F. Valute.			
--	Galbini imper pr. bucată	11'41	11'43
--	20 franci aur	19'17	19'18
--	20 marce aur	23'56	23'60
--	Sovereigns pr bucată	24'16	--
--	Ruble hârtie per bucată	2'52	2'53
--	100 Marce hârtie	117'85	117'95
--	100 franci hârtie	96'02	96'15
--	100 lire hârtie	96--	96'10
--	100 lei hârtie	--	94'35

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe viață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de casse și locuințe).

Nr. 1 (2—)

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea ipotecelor și reduceri considerabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovărășii economice.

„Institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în Puj“.

CONCURS.

Direcțiunea Institutului de credit și economii societate pe acțiuni în Puj escrie concurs pentru ocuparea postului de **contabil** și a postului de **cassar**.

Postul de *contabil* e dotat cu un salariu anual fix de K 1400 și tantiemele statutare.

Reflectanții la acest post să dovedească, că sunt absolvenți de școalele comerciale și în rugărilor scrise cu mâna proprie să se amintească și aceea, că ce limbi străine posedă petentul.

Cei cu praxă vor fi preferiți.

Postul de *cassar* e dotat cu un salariu anual fix de K 600 și tantiemele statutare. Cassarul e dator să depună o cauciune de K 1000.

Alegerile pentru ambele posturi se vor face pe un an de zile, provizor, când apoi va decide direcțiunea asupra definitivării.

Concursele sunt să se înaintă până la 30 Ianuarie a. c. la subscrierea direcțiune.

Atât postul de contabil, cât și cel de cassar sunt să se ocupe în termen de 15 zile dela alegere.

Puj, la 2 Ianuarie 1908.

Nr. 3 (1—1)

Direcțiunea.

„ALBINA“

institut de credit și de economii în Sibiu.

Publicațiune.

În sensul art. de lege XXXVI din anul 1876 § 29.

1. Suma scrisurilor fonc. puse în circulațiune cu ziua de 31 Dec. 1907 face K 6.405,000.—

2. Prezenziunile institutului de împrumuturi ipotecare, cari servesc de acoperire a acestor scrisuri fonciare sunt de „ 8.160,994.43

3. Valoarea ipotecelor luate de bază la susnumitele împrumuturi ipotecare este de „ 30.647,844.—

4. În sensul §. 97 din statute „fondul special“ pentru asigurarea scrisurilor fonciare e de 500,000.— acesta e indus în cont separat și plasat în următoarele efecte publice:

Nom. K	6,400.—	Sorti de stat din 1860 cu 4%.
„	6,200.—	Obligațiuni cu premii ale băncii ung. ipot. cu 4%.
„	4,400.—	Sorti de ale împrumut. pt. regul. Tisei cu 4%.
„	1,800.—	Sorti de ale împrumut. pt. regul. Dunărei din 1870 cu 5%.
„	5,800.—	Obligaț. cu premii de ale institut. austr. priv. de credit fonc. cu 3%.
„	94,000.—	Scrisuri fonciare Ungar. Landes-Central-Sparcassa cu 4½%.
„	18,200.—	Scrisuri fonciare Pester ungar. Commercial-Bank cu 4½%.
„	74,600.—	Scrisuri fonciare Pester ungar. Comercial-Bank cu 4%.
„	16,000.—	Scrisuri fonciare ale Institutului de credit fonciar pentru proprietarii mici cu 4½%.
„	110,000.—	Obligațiuni comunale Pester ungar. Comercial Bank cu 4%.
„	196,000.—	Obligațiuni comunale Pesti hazai első takp. egyes. cu 4%.
„	4,000.—	Acțiuni de ale Institutului de credit fonciar pt. proprietarii mici din Ungaria cu 5%.

Sibiu, 6 Ianuarie 1908.

Nr. 4 (1—1)

Direcțiunea.

„TIBLEȘANA“, institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în Caianul-mic.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Tibleșanu“ societate pe acțiuni în *Caianul-mic* sunt convocați în sensul §-ului 22 din statutele institutului la a

V-a adunare generală ordinară,

care se va ține la 30 Ianuarie 1908 st. n. la 10 oare a. m. în localitatea institutului.

Obiectele:

1. Constituirea adunării, denumirea prin președinte a unui notar, 2 verificatori și 2 scrutători.
2. Raportul Direcțiunii și al Comitetului de reviziune despre gestiunea anului 1907.
3. Aprobarea bilanțului și decidera asupra distribuirii profitului curat.
4. Alegerea alor 2 membri în Direcțiune pe un an conform §-ului 32 din statute.
5. Alegerea unui membru în Comitetul de reviziune pe 2 ani.

Caianul-mic, la 2 Ianuarie 1908.

Direcțiunea.

Active — Vagyon.	Bilanț cu 31 Dec. 1907 — Mérleg 1907. dec 31-én.		Pasive — Teher.	
	K	f	K	f
Cassa — Pénztár	2,705	44	Capital — Alaptőke	50,000—
Credite cambiale — Váltók.	165,996	50	Depuneri — Betétek	97,402-91
Credite camb. cu acop. hip. — Jelzálogilag bizt. váltók	45,896	—	Reescont — Visszleszámitolt váltók	52,823—
Mobiliar — Butorzat	558	60	Fond de rezervă — Tartalék alap	9,177 60
după amortizare — Leírás után	58	60	Fond special de rez. — Külön tartalék alap	842 72
Spese restituibile — Visszatérítendő költségek	317	60	Fond de penziuni — Nyugdíj alap	832-32
Efecte — Értékpapír	320	—	Fond filantropic — Jótékony alap	305-18
Bon la „Albina“ etc. — „Albina“ nál stb.	7,710	60	Depozit și alți creditori — Letétek és más hitelezők	1,727-65
Interese restante — Hátralékos kamatok	261	28	Interese anticipate — Átmeneti kamatok	2,802-53
Int. de reescont anticip. — Átmenő visszleszámitolási kamatok	651	39	Profit curat — Tiszta nyereség	9,362-90
Diverse conturi debitoare — Különféle adósok	818	—		
	225,176	81		225,176-81

Debit — Tartozik.	Contul Profit și Perdere — Nyereség és Veszteség számla.		Credit — Követel.	
	K	f	K	f
Interese la depuneri — Betét kamatok	5,072	61	Interese la tot soiul de împrumuturi și proviziuni — Kamatok mindennemű kölcsönök után és jutalékok	25,929-93
Interese la reescont — Visszleszámitolási kamatok	4,434	33		
Dare directă, comunală și comp. de timbru -- Állami és községi adó és bélyegilleték	2,310	19		
10% dare la int. de dep. — 10% betét kamat adó	507	26		
Salare — Fizetések	2,800	—		
Spese de birou și porto — Irodai költségek és portó	1,043	44		
Chirie — Házbér	100	—		
Amortizări -- Leírások:				
Spese de fondare — Alapítási költségek	240	60		
Din mobilier — Butorzatból	58	60		
Profit curat — Tiszta nyereség	9,362	90		
	25,929	93		25,929-93

Caianul-mic, la 31 Decembrie 1907.

Ioan Boca jun, m. p.,
secretar — titkar.

George Frâncu m. p.,
contabil — könyvelő.

Membrii direcțiunii — Igazgatósági tagok:

Teodor Cotuțiu m. p., președinte — elnök.

Ioan Boca m. p., dir. exec. — vezérigazgató.

Ioan Rebrean m. p.

Ioan Baieșiu m. p.

Aurel Mureșan m. p.

Ioan Boca m. p.

George Moldovan m. p.

Ioan Man m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine și în consonanță cu registrele institutului. — Alólírott felügyelőbizottság jelen számadásokat megvizsgáltuk és helyeseknek, és az intézet könyveivel összhangzóknak találtuk.

Caianul-mic la 2 Ianuarie 1908. — Kiskaján, 1908 január hó 2-án.

Nr. 3 (1-1)

Alexandru Sighiarteu m. p.

Dumitru Páltinean m. p.

Gregoriu Ciunterei m. p.